

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
**Analysis of the component of Creative Leadership of Primary School
Administretor in Phitsanulok Primary Education Servive Area Office 1**

รัตนภรณ์ ชูรา และ สติรพร ชาวนชัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Rattanaphorn Choorra and Sathiraporn Chaowachai
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, Email: rattanaphornc63@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ปีการศึกษา 2564 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 144 คน และวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูแต่ละกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Rotation) ผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) เท่ากับ 72.67 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสร้างความไว้วางใจ ด้านการทำงานเป็นทีมที่มุ่งความสำเร็จ ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการนำองค์กร และด้านการมีความคิดยืดหยุ่นและการปรับตัว

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; การบริหารสถานศึกษา; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

This research's objective was to analyze the components of Creative Leadership of School Administrator Under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 by analyzing the components from the sample group including school administrators and teachers under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 , academic year 2021 that consisted of 345 people. Obtained by selectively selecting 144 school administrators and a stratified randomization method according to the proportion of 231 teachers in each group of schools under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1. The research tool used to collect data was a questionnaire. The statistics used in the data analysis were Exploratory Factor Analysis (EFA) by using the Principal Component Analysis (PCA) and Orthogonal Rotation by Varimax Rotation. The research results were as follows

Analysis of the components of Creative Leadership of School Administrator Under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 had percentage of variance equal to 72.67 which it consists of 5 components as follows: the ability to solve problems creatively of school administrator, the aspect of having the right personality and building trust, teamwork that aims for success, having a vision in leading the organization and flexibility and adaptability.

Keywords: Creative Leadership; Education Administration; School Administrator

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังคมปัจจุบันเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรในนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง จึงจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่เรียกว่ามีอาชีพและเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่พึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารจัดการ และ มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการบริหารและจัดการศึกษา ชีระ รุญเจริญ (2550 : 1) ดังนั้นผู้นำจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในทุกระดับของสังคมเพราะผู้นำเป็นผู้ริเริ่มการกระทำ และแสดงบทบาทที่สำคัญในการตัดสินใจขององค์กรรัตนดิกรณ์ จงวิศาล (2556 : 3) ในฐานะผู้นำจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้แล้ว ยังหมายรวมถึงบุคคลในองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ดีย่อมส่งผลต่อ องค์กรให้ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ John Zenger and Joseph Folkman, (2002 อ้างถึงใน นัยนพพร แก้วจิราสิน, 2562 : 96)

ผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการแสดงออกของผู้นำในการปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ความสามารถผลักดันให้ผู้ร่วมงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งตาม ด้านการคิดต่าง ๆ คิดหลายมิติ กล้าในการตัดสินใจที่จะดำเนินการตามความคิดใหม่ ๆ มีความยืดหยุ่น สร้างแรงบันดาลใจ สร้างแรงจูงใจ เป็นผู้มีทักษะการวางแผนที่เป็นระบบ สร้างบรรยากาศ โดยกระบวนการใหม่ ๆ

เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ กาญจนา ศิลา (2556 : 7) อีกทั้งจะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งรู้จักกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้อื่น โดยเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและผู้อื่นที่จะสามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ โดยอาศัยการเรียนรู้เนื้อหาความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ฤทธิ์พย บั่นก้อง (2559 : 32)

การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ซึ่งได้ให้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านนโยบายที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาและเป็นผู้กำหนดนโยบายกำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผนตลอดจนวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีการบริหารโรงเรียนที่บรรลุผลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนโยบายรัฐที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรทางการศึกษานี้ จะมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตนเอง โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1, 2564 : 6) จะเห็นได้ว่านโยบายที่ 3 มีการกล่าวถึงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ในที่นี้จะรวมไปถึงการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานภายในสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการบริหารปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบันและนำไปปรับใช้ในการวางแผน หรือสร้างเกณฑ์ประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 เพื่อหาองค์ประกอบที่จะสามารถพัฒนาภาวะผู้นำด้านของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องของการบริหารงานและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน การศึกษาชาติและมาตรฐานสากลทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 มีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้และเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ ที่เปลี่ยนแปลงไปอันนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่ยั่งยืน มีการบริหารงานอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในครั้งนี้มุ่งศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยจำแนกจากการสังเคราะห์พฤติกรรมจากองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 114 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 114 คน และ ครู จำนวน 1,618 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,732 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2564)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ปีการศึกษา 2564 โดยผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างของ Comrey, A. L., & Lee (2013 : 3) ได้เสนอว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 300 คน ถือว่าดี (As a Good) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน และผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 45 คน เนื่องจากคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 70-90 Wiersma 1991 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช (2562 : 204) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 345 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 144 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และครูจำนวน 231 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

เครื่องมือการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 8 ด้าน 48 ข้อ ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ ด้านการสร้างควมไว้วางใจ ด้านการทำงานมุ่งความสำเร็จ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านบุคลิกภาพที่ดี ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์ให้เลือกตอบในส่วนของพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใช้

วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนัก โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ปรากฏว่าได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 จำนวน 48 ข้อและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.933

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

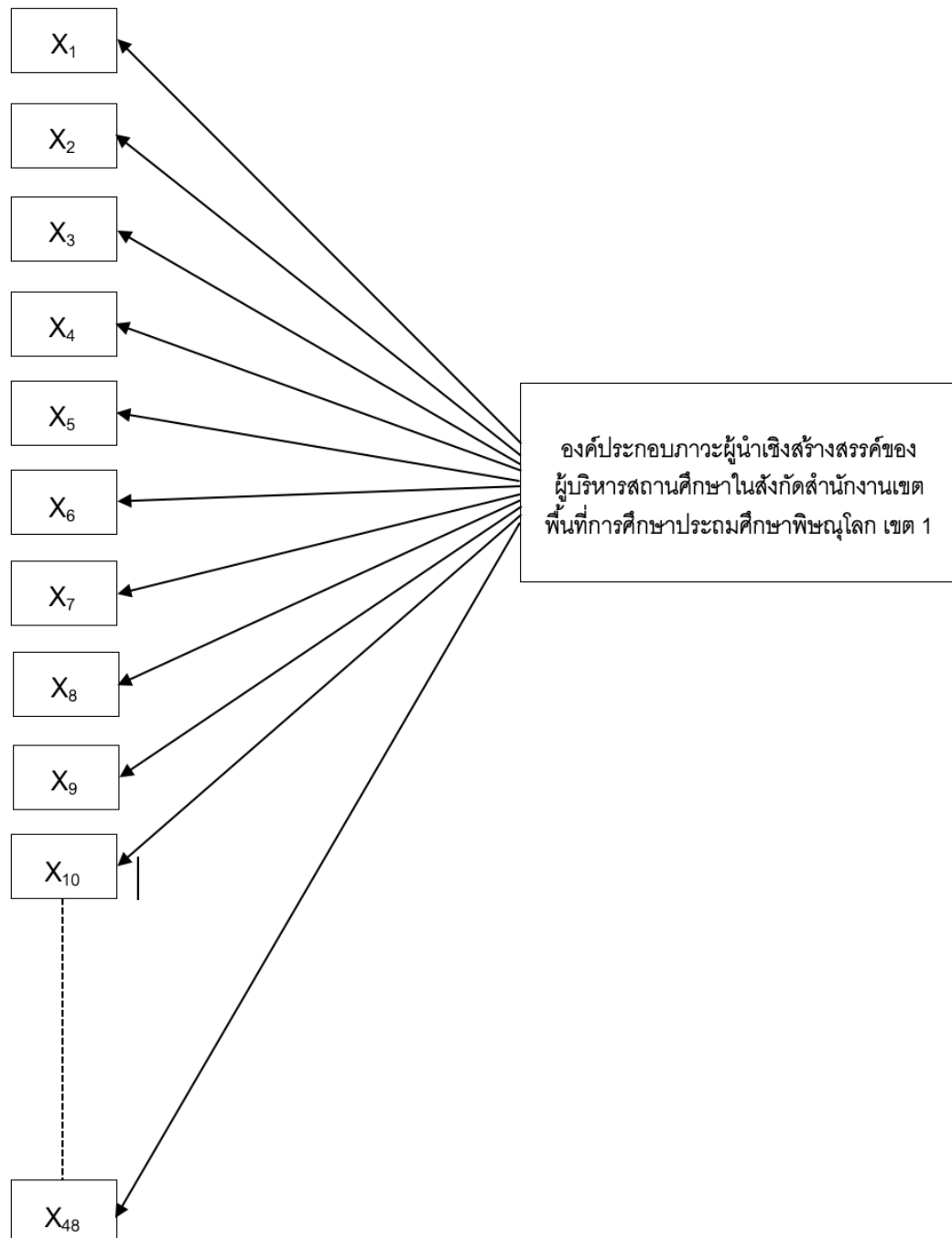
1. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

1.1 วิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ผู้วิจัยจะพิจารณาจากค่า KMO มีค่ามาก (เข้าสู่วัดหนึ่ง) แสดงว่าเทคนิค Factor Analysis เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ กัลยา วานิชย์บัญชา (2564 : 13)

1.2 วิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Rotation) ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบตามเกณฑ์ คือ องค์ประกอบที่สำคัญนั้นต้องมีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 และมีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยในแต่ละตัวแปร (Factor Loading) ต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ยุทธ ไกยวรรณ (2557 : 78)

1.3 ตั้งชื่อองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

1. ผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนี Kaiser – Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.983 แสดงว่าข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์นี้เหมาะสม กลยา วาณิชยบัญชา (2564 : 13) ที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 37110.907 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะข้อรายการต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

2. ผลวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) แสดงตามตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และผลบวกสะสมร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

องค์ประกอบ	Eigen Values	% of Variance	Cumulative % of Variance
1	34.88	72.67	72.67
2	2.89	6.02	78.70
3	2.63	5.48	84.17
4	2.35	4.89	89.06
5	1.38	2.87	91.94

จากตาราง 1 พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) มากกว่า 1 ขึ้นไปอยู่ที่ 5 ค่า แสดงว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จัดเป็น 5 องค์ประกอบ

3. ผลการตั้งชื่อองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ เช่น ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่สร้างสรรค์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.814 ผู้บริหารสามารถสร้างสรรค์ความคิดที่แปลกใหม่ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดียิ่งขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.804 ผู้บริหารสามารถกำหนดขอบเขตและเป้าหมายของปัญหา เพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหาที่ชัดเจน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.760

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสร้างความไว้วางใจ ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง บุคลิกภาพที่ดี การสร้างความไว้วางใจ เช่น ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.849 ผู้บริหารเป็นผู้ที่มองภาพลักษณ์ของตนเองในทางที่ดี มั่นใจในตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.832 ผู้บริหารมีความเป็นกัลยาณมิตร และสร้างขวัญกำลังใจ ในการทำงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.764

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีมที่มุ่งความสำเร็จ ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การทำงานมุ่งความสำเร็จ การทำงานเป็นทีม เช่น ผู้บริหารเป็นผู้พัฒนาปรับปรุงงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.833 ผู้บริหารสามารถเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่เสมอ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.819 ผู้บริหารมีความสามารถจูงใจสร้างความร่วมมือ ในการทำงานจากครูภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.817

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการนำองค์กร ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ เช่น ผู้บริหารมีการเตรียมข้อมูลและใช้ข้อมูลในการกำหนด วิสัยทัศน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.833 ผู้บริหารสามารถทำให้ครูรับรู้วิสัยทัศน์และทำความเข้าใจ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.831 ผู้บริหารสามารถแสดงวิสัยทัศน์เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.825

องค์ประกอบที่ 5 ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง ความยืดหยุ่นและการปรับตัว เช่น ผู้บริหารสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานการณ์ต่าง ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.721 ผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ ในการบริหารงาน ให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.698 ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนความคิดและวิธีการ เมื่อได้รับข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.696

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหาร มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 34.88 ประกอบด้วย 12 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่สร้างสรรค์ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.814 ผู้บริหารสามารถแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.813 ผู้บริหารสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.805 ผู้บริหารสามารถสร้างสรรค์ความคิดที่แปลกใหม่ไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดียิ่งขึ้น มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.804 ผู้บริหารมีทักษะในการคิด สังเกต มอง รายละเอียดปลีกย่อยอย่างรอบด้าน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.797 ผู้บริหารสามารถสร้างสรรค์ความคิด

ที่แปลกใหม่และเป็นที่ยอมรับ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.791 ผู้บริหารมีความสามารถใช้กระบวนการจรรยาบรรณเพื่อแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.775 ผู้บริหารสามารถคิดหาวิธีแก้ปัญหาอย่างหลากหลายมิติและเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ ด้วยทัศนคติเชิงบวก มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.769 ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.765 ผู้บริหารสามารถกำหนดขอบเขตและเป้าหมายของปัญหา เพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหาที่ชัดเจน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.760 ผู้บริหารเป็นผู้ที่สามารถมองปัญหาได้ทะลุปรุโปร่ง มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.760 ผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากประสบการณ์เดิมมาคิดใหม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.522

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสร้างความไว้วางใจ มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 2.89 ประกอบด้วย 12 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.849 ผู้บริหารเป็นผู้ที่มองภาพลักษณ์ของตัวเองในทางที่ดี มั่นใจในตนเอง มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.832 ผู้บริหารมีความสามารถในการเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ อย่างอิสระ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.828 ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความคิดเป็นของตนเอง มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.822 ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบุคลิกกระฉับกระเฉง มีความตื่นตัวในการทำงาน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.817 ผู้บริหารมีอารมณ์ขัน มีอารมณ์และความสามารถในการจูงใจอย่างฉลาดทางอารมณ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.816 ผู้บริหารสามารถรับมือกับข้อวิพากษ์วิจารณ์ความขัดแย้งและความวุ่นวายได้ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.816 ผู้บริหารมีความเป็นกัลยาณมิตร และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.764 ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ เห็นความสำคัญกับครูทุกคนในโรงเรียน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.744 ผู้บริหารเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.740 ผู้บริหารสามารถเป็นที่ไว้วางใจให้กับครูในโรงเรียน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.735 ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.470

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีมที่มุ่งความสำเร็จ มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 2.63 ประกอบด้วย 11 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้พัฒนาปรับปรุงงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.833 ผู้บริหารสามารถเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่เสมอ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.819 ผู้บริหารมีความสามารถจูงใจสร้างความร่วมมือในการทำงานจากครูภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.817 ผู้บริหารส่งเสริมการเรียนรู้ของครูภายในทีม มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.809 ผู้บริหารใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาด้วยการเรียนรู้แบบทีม มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.808 ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดบทบาท มอบหมายงานและการวางแผนร่วมกับสมาชิกเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.801 ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นจนงานสำเร็จ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.800 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจพื้นฐาน

ของระบบเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.762 ผู้บริหารสามารถใช้ข้อผิดพลาดเป็นบทเรียนให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.762 ผู้บริหารสามารถส่งเสริมครูในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.757 ผู้บริหารเป็นผู้แนะแนวทางในการทำงานแก่ครู มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.757

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการนำองค์กร มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 2.35 ประกอบด้วย 7 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารมีการเตรียมข้อมูลและใช้ข้อมูลในการกำหนด วิสัยทัศน์ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.833 ผู้บริหารสามารถทำให้ครูรับรู้วิสัยทัศน์และทำความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.831 ผู้บริหารสามารถแสดงวิสัยทัศน์เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.825 ผู้บริหารสามารถสื่อสารให้ครูเข้าใจต่อวิสัยทัศน์และทำให้เกิดผลสำเร็จ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.823 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ต่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.813 ผู้บริหารสามารถชักนำครูให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.810 ผู้บริหารสามารถกำหนดวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางที่จะนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่ชัดเจน มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.803

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีความคิดยืดหยุ่นและการปรับตัว มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 1.38 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานการณ์ต่าง ๆ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.721 ผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.698 ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนความคิดและวิธีการ เมื่อได้รับข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.696 ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ต่อวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.694 ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจต่อสถานการณ์ที่แตกต่าง มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.694 ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.689

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสามารถอภิปรายผล ดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารที่สามารถแสดงความคิดที่หลากหลาย มีทักษะในการคิด การสังเกต มองรายละเอียดปลีกย่อยอย่างรอบด้าน แสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหที่สร้างสรรค์สามารถใช้กระบวนการเจรจาต่อรองพูดคุยเพื่อแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จ มีทัศนคติเชิงบวกเป็นที่ยอมรับและสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะเมื่อครูในโรงเรียนเกิดปัญหาขัดข้องในการทำงานสามารถนำปัญหาเข้าปรึกษาผู้บริหาร เพื่อขอคำแนะนำและแนวทางการแก้ปัญหาได้ ในที่นี้การมีคุณสมบัติ

การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จะทำให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับภรณ์ทิพย์ ปั่นก้อน (2559 : 32) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะต้องมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและดำเนินงานตามสถานการณ์ โดยอาศัยการเรียนรู้เนื้อหาความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ สอดคล้อง Robinson (2007 : 120-124) ได้กล่าวว่า การมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมที่เป็นทั้งกระบวนการและผลผลิตในด้านของกระบวนการความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่จะเห็นความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ระหว่างวัตถุกับเหตุการณ์เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้ และยังสอดคล้องกับสุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556 : 2-14) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 ในองค์ประกอบ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกตนเองให้มีความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ มีความสามารถในการบริหาร มีความเฉลียวฉลาดไหวพริบดี เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน มีทักษะการตัดสินใจ รอบคอบ ผ่านกระบวนการคิดและแก้ไขปัญหาในการทำงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับจุฑามาส ชื่นห้วน (2562 : 6) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในองค์ประกอบ ด้านการแก้ปัญหา

2.2 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารในการเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ อย่างอิสระ มีบุคลิกกระฉับกระเฉง มีความตื่นตัวในการทำงาน อารมณ์ขัน มีอารมณ์ และมีความสามารถในการจูงใจอย่างฉลาดทางอารมณ์ เป็นกัลยาณมิตร น่าเชื่อถือ และเป็นที่ไว้วางใจให้กับครูในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่มีความเหมาะสมกับคำว่าผู้บริหาร มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับแก่คณะครู ในการบริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยความเป็นกัลยาณมิตรจากผู้บังคับบัญชา เพื่อส่งเสริมให้การทำงานสำเร็จลุล่วงได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Bennis (2002 : 29-34) ได้กล่าวว่า ผู้นำจะต้องรู้วิธีการที่จะสร้างและรักษาความเชื่อถือไว้วางใจ โดยการแสดงความคิด ความสามารถในการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์อย่างชัดชัด สอดคล้อง Dubrin 2006 อ้างถึงใน ธนาภรณ์ นิลพนันท์ (2562 : 32) ได้กล่าวว่า ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องเป็นคนที่มีภาพลักษณ์ตัวเองในทางที่ดี แต่ไม่เชื่อมั่นในตัวเองมากจนไม่สนใจคนรอบข้าง เพราะความมั่นใจในตัวเองจะช่วยให้สามารถรับมือกับข้อวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นได้เป็นอย่างดีและนำไปใช้จริงได้ เป็นผู้ที่สามารถรับมือกับความขัดแย้งและความวุ่นวายได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับกาญจนา ศิลา (2556 : 64) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางเขน กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับครู มีการไว้วางใจและการเจรจาที่ดี ซึ่งแปลว่าผู้บริหารต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ เมตตา ยุติธรรม เป็นกลาง กล้าหาญ อดทน มีวินัย มุ่งมั่น ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการบริหารและการเป็นแม่แบบที่ดี และสอดคล้องกับปราโมทย์ พรหมนิล (2560 : 24-33) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 6 พบว่าม็อดค์ประกอบบางตัวได้สอดคล้องกับด้านการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสร้างความไว้วางใจ ได้แก่ 1) ด้านปัจเจกบุคคล 2) ด้านความเชื่อมั่น 3) ด้านการประพฤติตนเป็นตัวอย่าง และด้านความไว้วางใจ

2.3 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีมที่มุ่งความสำเร็จ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารที่ส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจพื้นฐานของระบบเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ จนงานสำเร็จ ส่งเสริมครูภายในทีมให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาด้วยการเรียนรู้แบบทีม สามารถสร้างความร่วมมือในการทำงานจากครูภายในโรงเรียนและเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถผลักดันให้ครูในสถานศึกษาสามารถทำงานร่วมกัน ปฏิบัติหน้าที่ในทีมงานให้บรรลุเป้าหมายได้ โดยสร้างทีมงานที่เชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและบุคลากรในโรงเรียนนำทางให้การทำงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับจินดารัตน์ โพธิ์นอก (2561 : 1) กล่าวว่า ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ผู้นำองค์กรต่าง ๆ ต้องมีการปรับตัวอย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์จึงเกิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีคุณลักษณะการสร้างทีมงาน การฟัง การตัดสินใจอย่างมีอิสระและความรู้ในการธำรงรักษาบุคลากร และยังสอดคล้อง Bennis (2002 : 29-34) ในองค์ประกอบ การมุ่งความสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพยายามใช้ข้อผิดพลาดเป็นบทเรียนในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และ Robinson (2007 : 120-124) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมเป็นการทำงานของกลุ่มบุคคลผู้ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันและต้องการที่จะทำงานร่วมกันจนสำเร็จ ตลอดจนแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์การให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ยังสอดคล้องกับ ศักดา ทองดี (2559 : 182-191) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ในองค์ประกอบ ด้านการทำงานเป็นทีม ซึ่งผู้บริหารสามารถสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันแก่เพื่อนครูและบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติงานแก่ครูและบุคลากรทางศึกษา

2.4 องค์ประกอบที่ 4 ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการนำองค์กร ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารมีการเตรียมข้อมูลและใช้ข้อมูลในการกำหนดวิสัยทัศน์ ทำให้ครูรับรู้วิสัยทัศน์และทำความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สามารถแสดงวิสัยทัศน์เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและทำให้เกิดผลสำเร็จ โดยทิศทางที่จะนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีมุมมองและความกล้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารในทางสร้างสรรค์กำหนดนโยบายกำหนดจุดมุ่งหมายตลอดจนวางแผนและวางวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุผล สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของวิสัยทัศน์ ที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องกับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความสอดคล้องกับกิตติกาญจน์ ปฏิพัทธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพลและวิไลพรรณ

เสรีวัฒน์ (2556 : 42-46) กล่าวว่า การที่จะมีคุณลักษณะหรือองค์ประกอบหลักสำหรับการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในองค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ คือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมองภาพในอนาคตอย่างชัดเจน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ คนที่มีวิสัยทัศน์จะเป็นคนที่มองไกลใจกว้างกล้าที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตัวเอง และยังสอดคล้อง สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556 : 2-14) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 ในองค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ในการนำองค์กร คือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร สามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางและขอบเขตที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และ Kuan Chen Tsai (2012 : 76-84) ได้ทำวิจัยเรื่อง *Creative Leadership for Directing Changes* กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลกนำไปสู่ความไม่แน่นอนและความคลุมเครือต่อในอนาคต ผู้นำจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยมีวิสัยทัศน์และทำความเข้าใจพลวัตเหล่านี้ ที่จะนำพาองค์กรไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์มากขึ้น ผู้นำมีหน้าที่ในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของพนักงานและนวัตกรรมขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ของการเผชิญหน้ากับความปั่นป่วนและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2.5 องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีความคิดยืดหยุ่นและการปรับตัว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคล สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และสามารถปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในโลกยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัวจึงเป็นสิ่งที่ควรมีในตัวผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ในการบริหารงาน มีความยืดหยุ่นในการคิด รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถปรับตัวอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างในช่วงวัยของครูในโรงเรียนได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Bennis (2002 : 29-34) ได้กล่าวว่า ผู้นำจะต้องมีความยืดหยุ่นและมีการปรับตัว มีใช้อำนาจอย่างละมุนละม่อม มีการกระจายอำนาจในระบบให้แก่ผู้ร่วมงาน พร้อมทั้งจะสร้างและรับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น และยังสอดคล้องกับ Robinson (2007 : 120-124) ได้กล่าวว่า การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว เป็นความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่างเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และมีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน กำหนดตัวบ่งชี้ความยืดหยุ่น คือ ความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ และสุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556 : 2-14) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 ในองค์ประกอบ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว กล่าวคือพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้างความคุ้นเคยปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานการณ์ต่าง ๆ เปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ อย่างอิสระและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสร้างความไว้วางใจ ด้านการทำงานเป็นทีมที่มุ่งความสำเร็จ ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการนำองค์กร และด้านการมีความคิดยืดหยุ่นและการปรับตัว ดังนั้นควรจะนำองค์ประกอบเหล่านี้ไปเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่งในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทําวิจัยในลักษณะของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษานั้น องค์ประกอบใดมีความสำคัญมากที่สุด

2. ควรมีการสร้างแบบวัดและเกณฑ์ปกติของพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน เพื่อที่จะได้ทราบถึงพฤติกรรมของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาว่ายังบกพร่องในด้านใด จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไข

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2564). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา ศิลา. (2556). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพัทธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพล และ วิสัยพรรณ เสรีวัฒน์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ : สิ่งที่ต้องค่าสำหรับทุกคนในอนาคต*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนาวิทยา.
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2561). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์*. เดลินิวส์. (23)
- จุฑามาส ชุณหวัน. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจตัดสินใจในสถานศึกษาตามความคิดเห็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- ธนาภรณ์ นิลพันธุ์นนท์. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: แอล.ที.เพรส.
- นัยน์พร แก้วจิราสิน. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปราโมทย์ พรหมนิล. (2560). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 6. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*. 12 (1), 24-33.
- ภรณ์ทิพย์ ปั่นก้อง. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. งานนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2557). *การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดา ทองดี. (2559). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. *วารสารชุมชนวิจัย*. 11 (1), 182-191.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. (2564). *แผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2564*. พิษณุโลก: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1.
- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bennis. (2002). Transformational, Transactional Leadership Styles and Job Performance of Academic Leaders. *International Education Studies*. 6 (11), 29-34.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (2013). *A first course in factor analysis*. Psychology press.
- Kuan Chen Tsai. (2012). Creative Leadership for Directing Changes. *Business Management and Strategy*. 3 (2), 76-84.
- Robinson, K. (2007). *The Principles of creative Leadership*. New York : McGraw-Hill.